Cana asobnaha numaru 20 hr. Przesyłka opłacona ryczałtem.

Nr. 41. Piatnica, 19 Listapada 1926 h. Hod II (X).

BIEŁARUSKAJA KRYNICA

TYDNIOWAJA SIALANSKAJA HAZETA

Adres Redakcyi i Adm.: Wilnia, Połackaja 4—10. Redakcyja adčyniena ad 9 h. ran. da 7 h. wieč.

„Biełaruskaja Krynica" kaštuje: na hod 8 zł.; na paŭhoda 4 zł., na 3 mies. 2 zł., na 1 mies. 1 zł.

WILNIA, 10.XI.26.

Astatnim časam u mižnarodnaj palitycy stalisia nikatoryja zdareńni, majučyja dawoli šyrokaje značeńnie.

Pieršym takim zdareńniem, ab jakim tut pradusim należycca ŭspomnić heta Litoŭska-radawy dahawor ab uzajemnym nienapadańni. Hety dahawor užo akančalna pryniała Litwa i SSRR. Šyrej ab jaho źmieście my ŭžo pisali. Ciapier tolki prypaminajem, što asnowaj hetaha dahaworu źjaŭlajecca paćwierdžańnie Litoŭska-Radawaha dahaworu z 1920 h. pawodle jakoha bolšaja časć biełaruska-litoŭskich ziamiel, što ciapier naležać da Polšču, pryznajucca za Litwoj, a takža paćwierdžańnie taho punktu Ryskaha dahaworu balšawicka-polskaha z 1921 h., pawodle jakoha litoŭska-polski spor za ŭspomnienyja ziemli, ci jaśniej haworačy, za Wilenščynu, pryznajecca sporam wykl učna polska-litoŭskim.

Ale-ž apražča dahaworu, kamisar Čyčeryn napisaŭ notu (piśmo) da litoŭskaha min. Ślažewiča, u jakim tłumačyć, što dziela adnastaronnaha raźwiazańnia sporu litoŭska-polskaha, Rasieja staić na hruncie dahaworu z 1920 h., što znača — Wilenščynu pryznaje za Litwoj.

Z usiaho hetaha widać, što Litwa choć teorytyčna wyihrawaje Wilniu i što ŭ hetym padtrymliwaje jaje Rasieja.

Woś-ža na naš pohlad hety polityčny fakt pawinien źwiarnuć uwahu biełaruskaha i litoŭskaha hramadzianstwa na patrebu bolšaha ŭzajemnaha zbliżeńnia, bo jak-by ŭ praktycy los nie pakirawaŭ litoŭska-biełaruskimi ziemlami, to ŭsioždyki litoŭcy i biełarusy buduć naturalnymi sajuźnikami.

Niamała takža narabiŭ šumu strajk anhielskich wuhlakopaŭ, jaki ŭžo ciahniecca ceły rad miesiacaŭ. Strajk hety swajej hroznaj formaj rabiŭ uražańnie, što moža skončycca wialikaj katastrofaj pradusim dla Anhlii, a nawat i ahułam dla Eŭropy. Mnohija byli skłonny ŭ jom bačyć pačatak socyjalnaj rewalucyi ŭ Eŭropie i źmienu demokratyčnaha ładu Eŭropy na dyktaturu proletaryjata. Asabliwa hołasna takija pahlady wykazwali rasiejskija kamunisty, bo im adnym dyktatura proletarjatu i nie ŭdajecca, dy-j nadajeła. Adnak siańnia bačym što inšaje. Praŭda, strajk jašče nie zlikwidawany, ale jak z ŭsiaho widać jon užo na darozie da likwidacyi, a ab rewalucyi ŭ Anhlii i Eŭropie, zdajecca tak-ža niama pawažnych padstaŭ dumać.

Niadaŭna ŭ Maskwie adbyŭsia Kanhres Rasiejskaj Kamunistyčnaj Partyi. Na hetym Kanhresie adzin z prawadyroŭ kamunistych Bucharyn, jak dakładčyk ab mižnarodnaj palitycy, śćwierdziŭ, što demokratyčny paradak u Eŭropie zamiest rujnawacca — ustanaŭlajecca. Hetym Bucharyn paćwierdziŭ swaju maławierność u rewalucyju ŭ Eŭropie.

Hety-ž samy Kanhres miž inšym mieŭ swajej metaj źlikwidawać tak zw. apazycyju, jakuju stanowiać wydatnyja kamunisty: jak Trocki, Kamienieŭ, Zinowjeŭ i jakija iduć procìŭ sučasnaj rasiejskaj palityki, palityki ŭstupak sialanstwu, a jakija imknucca da suświetnaj rewalucyi i ścisłaj dyktatury proletarjatu. Praŭda, Kanhres zhaniŭ apazycyju, ale jaje nie źlikwidawaŭ. I hetym wykazaŭ niedachwat wiery ŭ suświetnuju rewalucyju.

Jak bačym usio na świecie, možna skazać, statkujecca i pawažnieje. Praŭda, śmat

ludzi haworać, pišuć noty i traktaty, a nawat i hraziać adny adnym, ale ŭsio heta astajecca na papiery. Prynamsi pakulšto, zdajecca, mała kamu chočacca wajny, ci rewalucyi.

Ale, jak kažuć, kali i hutarki wiaducca ab sprawach pawažnych, dyk i jany šmat mohuć zrabić dabra. A woś u Polščy, choć i tut jość ab čym pawažnym hawaryć, astatnim časam cełyja tydni haworać ab takim hłupstwie, jak: siadzieć ci stajać tady, kali budzie adčytany dekret Prezydenta ab adčynieńni sesii Sojmu. Słowam, što kraj, to abyčaj...

DA NAŠYCH SUPRACOŬNIKAŬ, KARESPANDENTAŬ I ČYTALNIKAŬ.

Na ŭsie Wašy piśmy my starajemsia adkazwać u „Našaj pošcie". Kali-b Wy wysłali ŭ redakcyju piśmo i praz dwa-try tydni nia mieli nijakaha adkazu ŭ našaj hazecie, heta znak, što Waša piśmo da nas nie dajšło. Pišecie tady zakaznym i pawiadamicie nas: kali pismo było wysłana i z jakoj pošty. Redakcyja nawiadzie spraŭki praz Dyrekcyju Pošt i Telehrafaŭ u Wilni i pastarajecca, kab winoŭniki prapažy Wašaha piśma byli pakarany.

Redakcyja

Dzied lirnik nad Ščaraj.

Nad rečkaj Ščaraj u dal kidaŭ wokam
Siwy dzied, siedziačy dumaŭ,
Z muzykaj liry, z sumnym uzdocham
Šum-šelest wietrany słuchaŭ.

Na twary dzieda čornym ad sonca
Sum i žuda wyhladali,
A z wočaŭ šerych, byccam z wakonca,
Kapielki ślozaŭ spływali.

A pa dryžačych strunach rukoju
U nieba nios žal swoj baluču,
Z horkaj ślazoju, z ciažkaj žalboju,
Słaŭ hetku pieśniu piajučy:

„Ja was pakidaju — pamiž wami
Darma wačyma šukaju —
Bačyć was siostrami, bačyć bratami,
Ja, što siamji sam nia maju!...

Ja was pakidaju: baćki j matki —
Rodnych nia maju miž wami;
Ciopłaj kałyski nia mieŭ, ni chatki —
Inšymi kormlen hrudziami.

Kidaju i was: hory, daliny,
Reki, lasy, recha ŭ nočy,
Što ślozy ŭbohich, pieśni dziawočy
Nosiš u daloki krainy...

Zmoŭk hołas dzieda, lira ścichaje,
Z treskam struny sarwalisia,
Twar pabladnieŭšy, lira nia hraje,
Ślozy z wačej palilisia...

Haljaš Leŭčyk.

1926 h. Słonim.

MEMORJAŁ

Centralnaha Kamitetu BChD da Wilenskaha R.-Katalickaha Arcybiskupa.

Katalicki Kaścioł zhodna z wolaj Chrystusa adnalkowa rupicca ab duchowaje ščaście ŭsich narodaŭ. Niama dla jaho ani „Hreka, ani Rymlanina". Sprawiadliwaść Božaja adna dla ŭsich. Adnak wola ludzkaja, šukajučaja časta sama siabie i swaich intaresaŭ nadwarušaje plany Božyja i psuje ich. Woś-ža hetuju wolu ludzkuju, jak histaryčnuju kryŭdu, baluča adčuŭ i adčuwaje na sabie Biełaruski Narod, a pradusim jaho katalickaja častka, ab jakoj tut dawodzim da wiedama Wašaj Ekscelencyi.

U Wilenskaj Archidyecezii Biełarusy-Kataliki stanowiać bolš-mienš hetki pracent usiaho katalickaha žycharstwa:

u pawietach Wilenščyny: Dziśnienskim, Pastaŭskim, Wialejskim, Wałožynskim — 95 proc., a ŭ pawietach: Wilenskim, Lidzkim, Świancianskim, Brasłaŭskim i Ašmianskim 50-70 proc. U pawietach Hrodzienščyny; Hrodzienskim, Waŭkawyskim, Słonimskim 90 proc., a ŭ pawiecie Biełastockim 40-50 proc.

Na hetaj terytoryi Wilenskaj Archidyecezii Biełarusy - kataliki ŭ swaim žyćci relihijnym pazbaŭleny swajej rodnaj mowy. Dyk dziela hetaha nia mohuć jany jak należycca nawučycca i zrazumieć asnoŭ Katalickaj wiery, a tak-ža nia mohuć pačucca raŭnapraŭnymi siabrami wialikaj siamji katalickaj. Dokazam hetaha służyć, miž inšym, wiadomaja prywyčka Biełarusaŭ-katalikoŭ nazywać siabie nie wyznaŭcami wiery Katalickaj, ale polskaj, a tak-ža paradoksalnaje pierakručwańnie źmiestu malitwaŭ i asnoŭ wiery, dziakujučy nierazumieńniu polskaj mowy.

Katalickija pastyry pastaŭlenyja pasiarod našaha narodu abo z rožnych pryčyn nia majuć śmiełaści wystupić u abaronie jaho ad hetych wialikich kryŭdaŭ, abo sami budučy inšaj narodnaści hetych kryŭdaŭ nie razumiejuć. Tak naprykład padčas ingresu Wašaj Ekscelencyi na arcybiskupskuju Wilenskuju stalicu, nia hledziačy na wializarnuju ŭ Archidyecezii bolšaść katalikoŭ-Biełarusaŭ, Bulla pabiełarusku nia była adčytana.

Ciapier-ža žywiom u takim časie, kali Biełarusy-kataliki razam sa swaimi rodnymi bratami prawasłaŭnymi pakidajuć doŭhi son narodny, adčuwajuć i razumiejuć swaju kryŭdu i biarucca za pracu dziela abarony prawoŭ swaich jak relihijna-narodnych, tak i ahułam kulturnych, hramadzkich i palityčnych. Dyk wialikaja dziejecca škoda idei katalickaj, kali narod bačyć, što wobak z jaje kryŭdzicielami stanowicca i Kaścioł Katalicki. A dumać hetak narod naš moža, hledziačy choćby na swajo ahulnaje wysoka - nienarmalnaje i kryŭdnaje pałažeńnie ŭ žyćci kaścielnym. Tym-bolš

Arhanistyja i muzykalnaść u narodzie.

Pračytaŭšy ŭ „B. Krynicy" stacci: „Ab našych arhanistych", „Nie wyhaniajmy muzyki z našych kaściołaŭ" i „Ab arhanistych" — samapačuccio čaławieka, hramadzianina Biełaruskaha Narodu i fachoŭca arhanistaha zmušaje mianie da hramadzkaje adwahi wyrazić swaje pahlady: 1) na arhanistych, 2) na pahlady literatury ab ich i 3) na pahlady i adnosiny da arhanistych ichnych panoŭ pałažeńnia, ahułam intelihencyj i ŭsiaho hramadzianstwa.

1. Chto adwiedywaŭ paŭnočna-zachodniuju časć Europy, tam hdzie asieli narody Giermanskaha plemieni, a pilna pryhladaŭsia da tamašniaha žyćcia, to tamu susim zrazumielym stanowicca nazoŭ „Liedertafel" i peŭna-ž da hetaha nazowu prychilna-miłyja nawiazuje jon uspaminy. A hetaje arhanizacyja „Liedertafel", badaj pieršaja arhanizacyja muzyčnaja ŭspomnienych narodaŭ, katoraja była abapiortaja na takich-ža muzykantach, jak našyja arhanistyja, katorych tamašniaje hramadzianstwa jašče ŭ XVII stahod. umieła acanić i čynna dapamahčy ichnim metam i pracy, dziakujučy čamu nia znojdzieš tam nawat toje wioski, kab tam nia było muzyčnaha tawarystwa, hdzie wykonywajucca takija twory muzyčnyja, jakich nie zdalejuć u nas swaimi siłami wykanać na't siaredniaje miery miesty, jak Horadnia i tyja narody stalisia badaj suświetnym wohniščem muzyki. Našyja-ž arhanistyja na Biełarusi badaj što adzinaja muzyčnaja siła, z niezaležnaj ad ich pryčyny, ciapier u XX stahod. spaŭniajuć susim padobnaje histaryčnaje zadańnie z XIV stahod. „Trubaduraŭ", katorych praca nia moža być dla cywilizowanych adzinak naśmieškaj, jak heta ŭ nas jość, a na adwarot hodnaj zasłuhi, a takža žałaści hetych-ža arhanistych XX stahod., zmušanych praz swajo-ž hramadzianstwa wykowywać rolu „Trubaduraŭ" XIV stahod.

2. Wialiki polski piśmiennik Henryk Sienkiewič u swaim twory „Organista z Ponikły" rysuje arhanistaha jak naśmiešliwuju hramadzkuju karykaturu i hetymža bjeć siabie i swoj narod, wyjaŭlajučy swoj i swajho narodu analfabetyzm muzyčny, a tak sama sledam za dziedam pajaŭlajecca niešta padobnaje i ŭ nowačasnaj biełaruskaj literatury. Tak napr. u zborniku J. Byliny „Na Pryzbie" jość wierš „Pacharony Staršynichi", hdzie paeta abchodzicca na't susim biaz muzyki, jakoha apiswaje arhanistaha, a tykiela stasajecca skarykaturyć suchuju asobu arhanistaha, bo ŭstupnyja słowy zwiazanyje z muzykaj, nie wyražajuć pahladu paety na muzykalnaść arhanistaha, a tolki ŭstupnaje aznačeńnie typu. Heta ŭsio dakazuje, jak našaje hramadzianstwa hladzić na muzyku i jak jaje razumieje.

3. Pahlady i adnosiny da arhanistych ichnich panoŭ pałaženia duchawienstwa, a za prykładam ichnym i intelihiencji i ŭsiaho hramadzianstwa, susim padobnyja maralnyja j materjalnyja da adnosinaŭ hramadzianstwa XIV stahod. da „Trubaduraŭ": ahulnaja paharda, padkidywańnie tolki aciaruškaŭ z „panskaha stała" na wyžywieńnie, ahułam nia ličačysia z arhanistymi jak z hramadzianami. Što-ž adkazali na hetaki bajkot arhanistyja? A arhanistyja na heta adkazali tak sama bajkotam, bo da hetaha tolki j zmušanyja, lepšyja siły

---

jon moža tak dumać, kali jość fakty, dumki jaho paćwiardžajučyja.

Katalickaja Duchoŭnaja Seminaryja ŭ Wilni, jakaja adna absłužwaje ŭsiu Wilenskaju Archidyeceziju, dahetul nie parupiłasia ab wykładańni biełaruskaj mowy i inšych biełaruskich pradmietaŭ, abawiazkawa patrebnych dla duchoŭnych pastyraŭ siarod biełaruskaha narodu. A kirunak uzhadawańnia ŭ Seminaryi skrajna polski nacyjanalistyčny.

Tych-ža ksiandzoŭ-Biełarusaŭ, jakija i pry takich abstawinach zachawali swaju narodnaść i majuć śmiełaść da jaje pryznacca, duchoŭnyja ŭłady starajucca wysłać z hranic biełaruskaj etnohrafičnaj terytoryi. Hetak byŭ wysłany ŭ Drahičyn nad Buham u 1918 h. Ks. Ad. Stankiewič, letaś tolki za prynaležnaść da biełaruskaj nacyi byŭ wykinuty z pasady prafesara ŭ Duchoŭnaj Seminaryi Ks. Dr. J. Rešeć i pasłany ŭ m. Biełastok, a sioleta za časaŭ Wašaj Ekscelencyi Biełarus Ks. Dr. St. Hlakoŭski wysłany na polskuju parafiju D o ŭ n a r y pad Uschodnija Prusy.

A pracu tych Biełarusaŭ probaščaŭ, što znachodziacca ŭ biełaruskich parafijach Duchoŭnaja Ułada paraližuje, pasyłajučy ŭ ich parafii ksiandza Palaka, jak školnaha prefekta, pad tym pratekstam, što probašča Biełarusa świeckija školnyja ŭłady ŭ školu nia puskajuć. Hetki prefekt Palak naznačany ŭ čysta biełaruskuju parafiju Baradzieničy, Brasłaŭsk. paw., dzie pracuje zasłužany na niwie Katalickaj i biełaruskaj Ks. W Šutowič. A stałasia heta ŭžo za časaŭ Wašaj Ekscelencyi. Takim čynam duchoŭnaja katalickaja ŭłada stanowicca na nacyjanalistyčny polski ŭradawy punkt hledžańnia i praz kaścioł dapamahaje ŭradu ŭ jaho niesprawiadliwaj da nas palitycy.

Urešcie nia možam tut prajšci maŭčkom i taho, što biełaruskaja mowa Kuryjaj Wilenskaj nie ŭznajecca ŭ aficyjalnych z jeju znosinach biełaruskaha duchawienstwa. Byli wypadki, što papiery, napisanyja da Kuryi pabiełarusku, byli zwaročwany tej-ža Kuryjaj nadaŭcam z pawarotam. Hetak zdarałasia sa sprawami parafijalnymi ŭspomnienaha ŭžo ks. W. Šutowiča.

Tym-časam ruch kamunistyčny pašyrajecca i dastajecca patrochu i da katalikoŭ Biełarusaŭ. Wielmi jamu pamocnym źjaŭlajecca karystańnie biełaruskaj mowaj. Hetkaj darohaj kamunisty lahčej prawodziać swaje dumki i ŭ dušach biełaruskich katalickich masaŭ wyrablajuć prakanańnie, što jany sapraŭdnyja i adzinyja abaroncy ŭsiaho pakryŭdžanaha. A dasiulešniaja kaścielnaja palityka da nas, na žal, mnoha dajeć im na heta dowadaŭ.

Aprača hetaha na biełaruskich ziemlach u Wilenskaj Archidyecezii, choć i nianačna pašyrajecca sekta metodystaŭ. I hetyja sektanty tak-ža zrazumieli wialikuju siłu narodnaj mowy ŭ pašyreńni swajej idei. Jany drukujuć pabiełarusku relihijnyja knižki, tłumačać na mowu biełaruskuju i wydajuć św. Pisańnie, układajuć biełaruskija malitwy i pabiełarusku molacca.

muzyčnyja wyraklisa swajho fachu, a što najhoraj—to nia wučycca maładziož nastupnaha pakaleńnia na arhanistych. Što-ž ciapier manicca zrabić našaje hramadzianstwa z muzykalnaściaj i praz kaho manicca ŭmuzykalniać swoj Narod, zniščyŭšy „kramolnaść" muzyki arhanistych? Nia dumaju, što zachoča supačyć na laŭrach postupu ŭ zad ad XX da XIV stahod., a zachoča šukać tych šlahaŭ, pa katorych možna choć z trudom iści ŭ pierad. Dyk niachaj nam pasłužyć prykładam „Liedartafel" i paprobujma pracawać u hetym kirunku arhanizacyjna.

Arhanisty z hłuchoha kutka.

Da nas pišuć.

AD HAREŁKI Ŭ DŹWIERY NIE PATRAPILI!

Zaračy, Brasł. paw. Niama musić horšaha woraha čaławieka, jak harełka. Ad jaje robicca čaławiek šalonym i nierazumnym. Duža toj mylicca, chto pje jaje dziela taho, kab mieć lepšaje zdaroŭje. Ja ad pačatku swajho žyćcia byŭ pjany tolki raz i dawiedaŭšysia ab jejnaj škodnaści, ad tej pary nia pju jaje zusim i baču: maju lepšaje zdaroŭje za tych, što pjuć jaje. U našaj wiosce kala 23 kastryčnika h. h. zdaryŭsia hetaki wypadak. Da adnaho haspadara zašło wiačarkom 5 kirmašnikaŭ i musić dobra padpiŭšych. Zajšli jany dziela taho, kab jašče wypić i dastaŭšy wodki pačali pić. Napilisia tak, što jak uzdumali iści z chaty wonki, to ŭžo praz dźwiery nie patrapili, a pajšli praz wokny. Ad hetaha ŭ chacie nie astałosia ani adnej šyby całaj, nawat i ramy pałamali. Woś jakija štuki ŭ nas robiacca.

Zydor Zarak.

ADKAZ SAM NAPRAŠAJECCA.

Wojstam, Wialejskaha pawietu. U niadzielu 24 kastryčnika ś. h. u našym Wojstamskim kaściele naš probašč ks. Mačulski dziŭnaje skazaŭ kazańnie. Našy ludcy wyšaŭšy z kaścioła hadali tolki, ci heta jon užo naš probašč staŭsia sekwestrataram, ci wojtam, ci moža jakim ministram, bo ŭsio jahonaje kazańnie było haworana ab padatkach i kab ludcy ich achwotna płacili. Skažycie moje bratočki, ci heta kaścioł jość jakim uradam, ci domam malitwy?

A. Skobzakasewič.

SWAJE NAPADAJUĆ.

Pacawičy, Słonimskaha paw. U nas niadaŭna byŭ duža dziki wypadak. Todar Mazol z w. Pacawičy pajechaŭ z žonkaj na kirmaš u Słonim. U darozie niejki złydzień napaŭ na ich i začaŭ kidać kamieńniami. Koń byŭ žwawy, dyk uciakli, ale ŭ Mazola akazałasia haława razbitaj. Kažuć, što heta zrabiŭ bliski susied. Dyk wot da čaho dachodzić u našych Pacawičach.

Janka Kisiel.

ZABYŬSIA, KAMU SŁUŽYĆ.

Lipniški, Lidzkaha paw. Zdaryłasia mnie prachodzić raz kala Lipnišak i papała pieranačawać u adnej wioscy. I tam razwiali my hutarku pra ksiandzoŭ, jakija ciapier wiaduć jany paradki. To jany pytajucca ŭ mianie jak waš ksiondz za što skolki biare. To ja načaŭ razkazywać pra swajho ksiandza, bo jon ad biednaha to-j ničoha nia woźmie. Nawat možna pachwalić Dziewianiskaha ksiandza. Ale jak načali jany razkazywać pra swajho Lipniskaha ksiandza, jak jon skolki za što ŭ ich biare to ja za haławu ŭziaŭsia. Widać zabyŭsia, kamu słužyć.

Padarožny.

Dyk i tut nehatyŭnyja, a časam i warožyja adnosiny katalickaj duchoŭnaj ŭłady da biełaruskaj mowy ŭ žyćci kaścielnym wykarystywajucca metadystami pracіŭ asnoŭ samoha Kaścioła.

Dy-j ahułam kaścioł u formie polskaj na našych ziemlach, jak na rubiažy Katalickaści, całkom tracić swoj misyjny charaktar, bo ŭsiakaja jaho akcyja ŭ formie polskaj, ci rasiejskaj pašyrycca nia zmoža nikoli, bo biełaruski ruch narodny sparaližuje jaje.

Dawodziačy ŭsio heta da wiedama Wašaj Ekscelencyi ŭ sprawie duchowych patrebaŭ Biełarusaŭ-Katalikoŭ u Wilenskaj Archidyecezii, adnačasna staŭlajem nastupnyja našy ŭ hetaj sprawie damahańni:

1. U Wilenskaj Duch. Seminaryi biezadkładna ŭwieści wykładańnie biełaruskaj mowy, historyi biełaruskaj literatury i Historyi Biełarusi.

2. Wyznačyć Biełarusam - katalikom u Wilni asobny kaścioł wyklučna dla ŭžytku Biełarusaŭ.

3. Dapuścić užywańnie biełaruskaj mowy ŭ znosinach z duchoŭnaj uładaj naroŭni z mowaj łacinskaj i polskaj.

4. Wydać zahad duchawienstwu, kab u biełaruskich parafijach kazańni i ahułam dadatkowaja nabaženstwy adbywalisia pabiełarusku.

5. Ksiandzoŭ biełarusaŭ naznačać u parafii biełaruskija, a naznačanych u polskija wiarnuć u biełaruskija.

Wilnia. 12. XI. 26.

Abšarniki ŭ Biełarusi ŭ minuŭščynie.

(Nižejpadanuju stаćciu atrymali my ad adnaho z abšarnikaŭ, jaki biezstaronna i jarka maluje sumny abraz abšarnickaj minuŭščyny ŭ Biełarusi. Red.).

Wilenski abšarnicki orhan „Słowo" wielmi časta i z asabliwym zachopleńniem paŭtaraje ab cywilizacyjnaj roli polskich panoŭ na Biełarusi i Litwie, adnačasna zaznačajučy na kožnym šahu biezhraničnuju pahardu da sialan i rabotnikaŭ, raskidajučych hnoj na swaich i panskich paloch, niahodnych prawa hołasu ŭ žyćci publičnym. Da hetaha-ž majuć prawa tolki „Šlachotna ŭrodžanyja". Zabywajecca tut „Słowo" ab tej drobnaj šlachcie, jakaja tak sama ŭłasnymi rukami rastrasaje hnoj, a im chiba-ž niemahčyma admowić prawa hołasu, bo i jany-ž „šlachotna ŭrodžanyja".

Hety zaŭsiody paŭtarany matyŭ wielmi mianie dražnić i dziwić. Pawodle, značycca, hetych „šlachotna ŭrodžanych" panoŭ i źwiahajučych sa staronak „Słowa" ŭsialakich ichnich padlizčykaŭ paŭpankaŭ naš sielanin i rabotnik majecca być prydatnym tolki da rastrasańnia hnoju i bolš da ničoha. Ni ab čym jamu dumać nia možna, ničym cikawicca, tolki słuchać pakorna, z šapkaj u rukach, ale barani Boh, damahacca swaich prawoŭ i, prosta kažučy, chacieć być čaławiekam.

KRUHOM CISNUĆ.

W. **Linkoŭščyna**, Brasł. paw. Jašče niejak letam našy dziaŭčaty pašli pa jahady ŭ skarbowy les. Zjawiŭsia hajowy, abłaiŭ ich z apošnich słoŭ i padaŭ na ich žałabu ŭ Pierabrodzkaje laśnictwa. A adtul užo pryšło płacić pa 2 zł Ludzi płacić nia dumajuć, dyk musić laśnictwa padaść ich u sud.

— Nia tak daŭno pawiedamili nas, što možam atrymać zapamohu ziarnom, bo ŭ nas wialiki byŭ sioleta nie ŭradžaj. Ale kab atrymać, dyk treba mieć dwuch świedkaŭ, padpisać weksel, zapłacić za weksel 1 zł. 80 hr. i pałažyć 10 zł. jak paj. Tady daduć žyta 5 pudoŭ pa 6 zł. 40 hr. za pud. Dyk wot tabie i dapamoha! Susied.

HADZTWA.

w. **Krucilawičy**, Nawahradzkaha paw. Prad wajnoj za časaŭ carskich i pa wychadzie Niemcaŭ i pryjšci lehijonaŭ z našym świedamym, ci nia świedamym Biełarusam — Ruski i Palak nie chacieŭ nawat sustrakacca, uciakaŭ, kab nie abeścić siabie jahonaj mowaj.

U ciapierašnija časy robicca ŭsio naadwarot: jak nie sustrakaŭsia — ciapier sustrakajecca wielmi časta, uciakaŭ — prybiahaje nadta skora.

Ale henyja sustrakańnie — kab ukusić ciabie.

U hetych časach Palaki, dzie ŭ škołach wučycca bolšaść našaj maładziežy stawiać spektakli nawat u biełaruskaj mowie, kab taja, budučy niaświedamaj, brachała hledziačy na swoj chwost.

Miž inšymi hadztwami, katorych napładziłasia mnoha za astatnija časy, jość u w. Krucilawičach, Kašaleŭskaj hm., Nawahradzkaha paw. Br. Majeŭski; jon henyja ŭspomnienyja hadztwa daŭno prajšoŭ i nakaniec zapisaŭsia da polskaj partyi „Piast“, zaraz-ža źbirajučy ŭ kamitet Biełarusaŭ złoŭlenych na wudačku, kab z ich mieć sabie i polskaj partyi „Piast“ karyść ale ščaście, što pry wudáčcy byŭ maleńki zazubień i tyja, ubačyŭšy — pazrywalisia i ŭciakli. Tady dawaj jon ławić pa kutkoch i druhich miescach tych, što nia byli na jaho kručku. Kinuŭ na wuzieńku rečku ŭ w. Jelancy: nazbirałasia mnoha rybak, ale niwodnaja nie rasklawała abiacanki na kručku.

Tahdy kinuŭ u bolšuju rečku, na bolšuju rybu ŭ w. Starajelnaj, ale za načaplanyja abiacanki nia ŭziałasia ani wodnaja. Dziwiŭsia z našych rybak rybałoŭ, čamu ŭ Starajelnaj ničoha nie biarecca. Ničoha, kaža pan Majeŭski, zrobim daŭžejšaje wudzidła i kiniem na siaredzinu rečki.

Ale i tut nia tak, jak dumaŭ pajšło.

Paznaŭšy bližej Br. Majeŭskaha, dawiedajemsia, što jość heta znany „adwakat“, katory piša i padaje prašeńni da roznych uładaŭ. Hetak adna kabieta prad wajnoj pašła pisać prašeńnie da hubernatara i jon padniaŭsia heta zrabić. Pašla taja kabieta wielmi chwaliła i raskazwała, jak sastaŭlaŭ prašeńnie: „chodzić, chodzić, papiša i znoŭ chodzić“, hetak ułažyŭ na papiery ŭsie patreby toj baby, katoraja mocna była ździŭlena, što za heta ničoha nia ŭziaŭ.

Rezultat jahonych prašeńniaŭ zaŭsiody byŭ adnalkowy i na heta hubernatar pawiedamiŭ „не знаю, хто чего хочет“.

Hetak-ža i ciapier sam nia wiedaje, čaho jon choča! Paŭluk Ciapierašni.

HŁUCHI KUTOK.

W-ka Stalica, Dzisnienskaha paw. Moža stydnawata pisać u hazecie, što naš kutok hłuchi i slapy, ale-ž praŭda; jon zusim slapy i zusim hłuchi, bo ničoha niaznaje, nia bača i nia čuje, dyj čuć nia choča! Wioska našaja wialikaja; ludziej maje kala 430 asob.

I ŭsio heta dziejecca ŭ ciapierašnich časach, kali ludzkaść bjecca jak ryba ab lod, kab znajści darohu da niejkaj lepšaj, światlejšaj budučyny, jakaja-b ściorła kryŭdu historyi; kali dumki ludzkija biahuć, imknucca, šukajučy ŭsio nowych i nowych šlachoŭ, jakija prywiali-b usie narody i cełaju ludzkaść da sapraŭdnaj wolnaści i bractwa; kali idei ab wolnaści dachodziać da najciamniejšych i najdzičejšych narodaŭ, budziačy ich ad wiekawoha snu. A tym-časam u našym krai kala 60 procentam žycharoŭ admaŭlajecca prawa hołasu i naahuł ludzkich prawoŭ. Wiedama da jakich wynikaŭ dawiała hetkaja palityka ŭ susiednim haspadarstwie, — da rezultataŭ, jakija nie pašli na zdaroŭje pradstaŭnikam hetaj palityki.

Chaj narod naš ciomny, biezhramatny, — a čymža była šlachta ŭ daŭnaj Polščy? Heta była ciomnaja masa, nia mienš kali nia bolš biezhramatnaja, jak naš ciapierašni sielanin, a kali čym ad jaho rožniłasia, to chiba swajej pradažnaściaj, niepašanawańniem prawa i h. d. Adnak šlachta była słupami i šułami, na jakich apirałasia ŭsia budoŭla daŭnaj Rečypaspalitaj Polskaj, hołas jaje toje samaje značyŭ što i mahnata (wialikaha abšarnika) asabliwa pry wybarach karala, — ale hodzi ab hetym — wierniemsia da rečy.

U XX wieku chočam wiarnucca da siaredniawiečča. Ci budzie heta praktyčna śmiejem, sumniawacca, a što heta niesprawiadliwa, dyk niama čaho i hawaryć, heta tolki ŭznoŭ-ža ruch adsiarodkawy siarod narodaŭ nakšaj mowy, jakija žywuć razam z nami; nia budziem my dla ich mahnesam (siłaj pryciahajučaj).

A ciapier zapytajemsia: chto winawat, što narod naš ciomny? I woś tut my zakraniem druhi matyŭ, jaki zaŭsiody adzywajecca sa staronak „Słowa“ wielmi niasmačnym samachwalstwam i zarazumiełaściu.

Praŭda, rassadnikami cywilizacyi ŭ nas biazumoŭna źjaŭlalisia klasy aświečanyja, jakija składalisia pierawažna z panoŭ-abšarnikaŭ, aproč drobnaj častki ŭsialakich čužyncaŭ; było adnak heta daŭno, jašče ŭ paru daŭnaj Polščy. Ale i tut sumiesna z cywilizacyjaj pany ŭwadzili prawa silniejšaha — prawa kułaka, prykładam čaho służać častyja najezdy i hwałty. Da hetych hwałtaŭ i najezdaŭ pany nabirali sabie celyja kučy ŭsialakich awanturnikaŭ i bradziahaŭ, a ŭ paźniejšuju paru, kali byli pad rasiejskaj uładaj, nie zastanaŭlalisia namaŭlać da pomačy ŭ najezdach celyja addzieły rasiejskaha wojska, a na't apranać swaich paddanych u wopratki rasiejskich žaŭnieraŭ, dy sfabrykawaŭšy „ukaz Jaho Wieličestwa“ teroryzawać swaich susiedziaŭ panoŭ.

Pry ŭsich hetych damowych wojnach najbolš ciarpieli biednyja paddanyja i drobnaja šlachta, jakija nijak nie mahli ŭciamić, čaho pany bjucca miž saboj; wiedali jany tolki adno, što chto silniejšy, taho i prawa i što jany, jak słabiejšyja musili być achwiaraj usich hetych awanturaŭ: ich bili, katawali, zabiwali,

Usie jany Biełarusy-kataliki, choć praŭdu kažučy, nia ŭsie dobra wiedajuć ci jany Biełarusy, Palaki ci inš. Skazaŭby, što my Palaki, ale-ž nie, bo praŭdziwyja palaki nat hawaryć z nami nia chočać, „bydłam" nas zawuć. U „Hieohrafii Biełarusi" bačyŭ ja fatahrafiju Biełarusa, i jon-ža jak-raz padobny da nas, na't i łapci takija samyja jak u nas. Dziela hetaŭa ja i dumaju, što my Biełarusy. Dy i haworym my pabiełarusku, peŭna-ž mowy našaj nichto nam nie pazyčaŭ. Jak bačym pa ŭsich prymietach my Biełarusy, ale heta tolki pa prymietach, a nie na dziele. Nia čytajem i nie wypiswajem my biełaruskich hazet, niezakładajem swaich biełaruskich arhanizacyjaŭ; nie damahajemsia rodnaje škoły...

Pryšoŭ taki čas, što my nia majem prawa siadzieć złažyŭšy ruki i čakać kab niechta za nas damahaŭsia usiaho hetaha. Pa ŭsiej Biełarusi ludzi warušacca! Zakładajuć swaje arhanizacyi, padajuć školnyja deklaracyi, adčyniajuć bibliateki, čytalni i h. d., a u nas?... Hłucha! Prachodžy.

Z biełaruskaha žyćcia.

Z Biełarusi pad Polščaj.

Delehacyja ad BChD. 12 listapada siol. h. BChD wysłała delehacyju da J, E. Arcybiskupa Wilenskaha, jakomu padała memorjał z adpawiednymi damahańniami što da relihijnaha žyćcia biełarusaŭ-katalikoŭ.

Instrukcyja Instytutu Haspadarki i Kultury. Wyšła z druku i pradajecca ŭ Biełaruskaj Kniharni (Zawalnaja 7) Instrukcyja Bieł. Inst. Haspadarki i Kult. Usie hurtki Instytutu i siabry pawinny paśpiašyć wypisać hetuju duža karysnuju ŭ ich pracy knižku.

„Asnowy Hramadzkaj Haspadarki". Drukujecca i chutka wyjdzie knižka Ad. Bildziukiewiča: „Asnowy Hramadzkaj Haspadarki".

„Dryhwa" ŭ Wilenskaj Biełaruskaj himn. 14 listapada siol. h. u Bieł. Himn. na karyść niezamožnych wučniaŭ była pastaŭlena drama Alachnowiča „Dryhwa". Nie ŭwachodziačy ŭ acenu jaje wartaści literaturnaj i sceničnaj, musim pradusim adznačyć, što drama heta dziela pryčyn etyčnych dla wučnioŭskaj moładzi susim nieadpawiednaja. Tymčasam padobnyja rečy paŭtarajucca ŭ himnazii systematyčna. Biednaja naša moładź, jakaja na zary swajho žyćcia, dziakujučy niadbajłaści dyrekcyi himnazii, zatručwaje rožnymi brudami swaje maładyja dušy!...

Z Radawaj Biełarusi.

Jubilej literaturnaj pracy Jakuba Kołasa. Biełaruskija literackija arhanizacyi ŭ Miensku rychtujucca da światkawańnia 20-ch uhodkaŭ literaturnaje pracy wydatnaha biełaruskaha paety Jakuba Kołasa. Świata pryznačana na 23-je listapada.

Pryjezd prafesara Świancickaha. U Miensk pryjechaŭ wiadomy ŭkrainski wučony — dyrektar nacyjanalnaha muzeju ŭ Lwowie praf. Łarywon Świancicki. Praf. Świancicki dawiedaŭsia ŭ IBK i zrabiŭ cikawy dakład na pasiedžańni nawukowaj rady ab tym značeńni, jakoje nadajuć zahranicaj nadychodziačaj biełaruskaj akademičnaj kanferencyi.

Praf. Świancicki zhadziŭsia zrabić na kanferencyi dakład na temu ab asabliwaściach biełaruskaj mowy biełaruska-ukrainskich staradrukaŭ da 14-ha stahodździa.

Da akademičnaj konferencyi. Praf. Rastarhujeŭ (Maskwa) prysłaŭ pawiedamleńnie, što na akademičnaj konferencyi jon budzie čytać nastupnyja 2 dakłady: 1) Reforma biełaruskaj azbuki i 2) Da reformy biełar. prawapisu.

Biełarusy ŭ Sibiry.

U dawajennyja hady wialiki lik biełarusaŭ štohodna pierasialaŭsia ŭ Sibir. U čas znamianitaje „ewakuacyi" u 1915 hodzie tak-sama ŭ Sibir było prymusowym paradkam wysielena šmat biełarusaŭ z Hrodzienščyny, Wilenščyny i Mienščyny. Dyk užo ŭ 1917 hodzie ŭ Sibiry naličwałasia kala 600.000 biełarusaŭ.

U apošnija hady ŭznoŭ pačałosia pierasialeńnie biełarusaŭ u Sibir. I čym dalej, tym hetaje pierasialeńnie nabywaje ŭsio bolš macniejšy charaktar.

U sučasny momant ličuć, što ŭ Sibiry biełarusaŭ nabrałosia kala 1.000.000 čaławiek.

U źwiazku z hetym Biełaruski addzieł pry Narodnym Kamisarjacie RSFSR u Maskwie raspačaŭ kroki da taho, kab u Omsku stwaryć nowy centr dla biełaruskaje kulturna-praświetnaje pracy siarod biełaruskich pierasialencaŭ u Sibiry.

U Omsk užo nakirawana biełaruskaja literatura, hazety i padručniki, a z nastupnaha wučebnaha hodu pry Omskim Pedahahičnym Technikumie budzie adčyniena biełaruskaje addzialeńnie.

Treba spadziawacca, što chutka my dawiedajemsia ab značnym pašyreńni ŭ Sibiry liku biełaruskich pačatkawych škoł, a mo' i škoł 2-je stupieni (siarednich škoł). („Гол. Бел." 3.XI.26).

Z žyćcia kaścielnaha.

Paśla „narady" 9 i 10 listapada siol. h. adbywałasia „narada" polskich biskupaŭ u sprawie Unii. Na hetaj „naradzie" aprača biskupaŭ palakoŭ byŭ i maskal Marozaŭ. Biełarusaŭ nie zaprasili zusim. Hetak palaki z maskalami rabili uniju dla biełarusoŭ. Jakaja rabota, takija buduć i wyniki.

---

tapili cełymi siemjami i ŭzbiwali na koł. Pry hetkaj haspadarcy dzičeŭ naš biedny narod dy wučyŭsia ad swaich panoŭ hwałtaŭ i niepašany čužoj ŭłasnaści, ab čym hetak šyroka lubiać raspisawacca pany sa „Słowa", prypisywajučy heta ŭpływu balšawizmu tady, kali krynicy hetaha treba šukać u tolki što ŭspomnienych padziejach

I tak treba jašče dziwicca, što naš narod astaŭsia nia wielmi zachopleny hetymi prykładami z hary, bo ŭ masie jon astaŭsia dabradušnym i spakojnym, poŭnym cichoha sumu, adnak ślady haspadarki, ab jakoj tolki što my pisali, dzie-nie-dzie ŭsio-ž taki astalisia. Dzie daŭniejšyja ŭłaśniki adznačalisia asabliwaj achwotaj da krywawych hwałtaŭ i ździekaŭ, tam i siodnia narod adznačajecca duža niespakojnym charaktaram i skłonnaściu da bujanstwa i razbojaŭ.

(Dalej budzie).

Jurka Sawa.

Z žyćcia haspadarskaha.

Wykanańnie ziamielnaje raformy. Ministerstwa Ziamielnaj Reformy wydała hetki kamunikat: Ministerstwa Ziamielnych Reformaŭ staić na hruncie ścisłaha wykanańnia ustawy z dn. 28.XII. 1925 h. ab wykanańni ziamielnaje reformy. U śnieżni Rada Ministraŭ pastanawiła wykaz dwaroŭ z ukazańniem dla każdaha z ich abšaru, jaki padlahaje prymusowamu wykupu, kali nia budzie rasparcelawany dabrawolna da 1.XII s. h. abo pradadzieny Dziaržaŭnamu Ziamielnamu Banku. Z ahulnaha abšaru, aznačanaha u imiennym wykazie, 50 tyś. ha budzie peŭna razparcalowana 30 tyś. ha, astalnyja-ž 20 tyś. buduć paśla 1.XII s. h. prymusowa wykuplanyja i rasparcalawanyja praz ziemskija ŭrady. Apracawany praz Radu Min. plan parcelacyi na 1927 h., jaki pradbača, zhodna z ustawaj, kaniečnaść rasparcelawańnią 200 tyś. ha., z čaho hruntaŭ dziaržaŭnych i Dziaržaŭnaha Ziamielnaha Banku jość 80 tyś. ha., a prywatnych 120 tys. ha.

Zhodna z zasadami ustawy sioleta prystuplena da parcelacyi užo tych ziamiel, jakija majuć być rasparcelawany ŭ 1927 h. i da 1.XI 1926 h.; z hetych ziamiel budzie rasparcelawana ŭžo kala 70 tyś. ha. Astainaja-ž majuć być razparcelawany na padstawie imiennaha wykazu, jaki pryblizna maje raŭniacca 50 tyś. ha. Ciapier min. prystupaje da apracawańnia parcelacyjnaha planu na 1928 h. u jakim maje być razparcelewana 200 tyś. ha i maje źwiartać uwahu pradusim na tyja okruhi i pawiety, dzie budzie śćwierdžana patreba pabolšańnia „karłowatych" haspadarak u źwiazku z pierachodam na chutary, abo ŭ jakich majuć nadzialać asadnikam.

Sialanie Biełarusy, Wy pawinny damahacca nadziełu ziamli, abo pawialičeńnia małych haspadarak z pierachodam na chutary, padajučy ab hetym zajawy ŭ Pawiatowyja Kam. Ziemskija. Bo ŭrad i hetyja ziemli, što jašče zastalisia, paaddaje asadnikam.

Z kraju.

Lik biezrabotnych. Z pryčyny skančeńnia palawych rabot lik biezrabotnych na wioscy ŭ apošnija časy duža źwialičyŭsia U Ašmianskim pawiecie zarehistrawana 501 asoba.

U sprawie wywazu zboža. Na rynkach polskich, z peŭnaha času, zjawiłasia žyta wenhierskaje. Z hetaj pryčyny cały rad arhanizacyjaŭ źwiarnulisia da ŭradu z damahańniem niekatoryja zabarony, a niekatoryja nałažeńnia wywoznaje apłaty.

U zwiazku z hetym min. unutrannych spraŭ unios da Kamitetu Ekanamičnaha Rady Ministraŭ prapazycyju ab wydańni zahadu zabaraniajučaha wywazu zboža za hranicu.

Prapazycyja pakul što nie razhledžana.

Z Niezaležnaj Litwy.

Pačatkowaje škołnictwa nacyjanalnych mienšaściaŭ. Z Koŭni padajuć, što ŭrad padaŭ ŭ Sojm ustawu ab dapaŭnieńni etataŭ Min. Aświety, pawodle jakoj lik referentaŭ źwialičwajecca da 3. Referenty pačatkowych škoł nac. mienšaściaŭ pawodle prajektu wyznačajucca u wypadku, kali ahulny lik škołaŭ każdaj mienšaści raŭniajecca normie ustalenaj ŭ § 30 (40-70 šk.)

Z Polščy.

Zhodny pratest Waršaŭskaj prasy. Na pasiedžańni Uradu Syndykatu Zurnalistaŭ Waršaŭskich adbytym supolna z wydaŭcami i redaktarami štodziennych hazet Waršaŭskich, pryniaty rezalucyi, jakija śćwiardžajuć, što dekret Prezydenta R-taj z dn. 4.XI. 1926 h. zjaŭlajecca narušeńniem hramadzkaje swabody i wolnaści prasy. Bo dekret addaje peŭnuju katehoryju prastupkaŭ prasowych decyzyi administracyjnych uładaŭ pieršaje instancyi, a nie adpawiednych sudoŭ.

Dalej dekret narušaje pryncyp pryniaty ŭ waŭsim cywilizawanym świecie — heta prawa zachawańnia sekretu radakcyi.

Na hetym pasiedžańni byli pradsta niki ŭsich palityčnych kirunkaŭ; jany usie razam pryniali rezalucyju, u jakoj wyražajuć nadzieju, što rasparadžeńnie hetaje, ŭ jak najchutčejšym časie budzie skasawana.

Adkryćcio Sojmawaje Sesii. Dn. 13.XI s. h. na zamku adbyłosia uračystaje adkryćcie sojmawaje sesii u prysutnaści niewialikaha liku pasłoŭ i senataraŭ.

Usie pasły i senatary stajali, bo nia było u sali niwodnaha kresła. Pasły Biełaruskija, Ukrainskija, kamunisty, Niez. Part. Chłopskaja i P. P. S. zusim nie pašli na adkryćcie.

Adkaz Sawietaŭ na polskuju notu. Dn. 3.XI s. h. sawiecki pasoł Wojkaŭ pieradaŭ polskamu min. zahr. spraŭ Zaleskamu adkaz sawieckaha uradu na niedaŭnuju notu Polščy u sprawie litoŭska-sawieckaha dahaworu. U nocie, miž inšym, padkreślena, što sawiecki ŭrad nie pryznaje Rady Ambasadaraŭ, a tym bolš usialakich jaje pastanoŭ u sprawie polskich hranicaŭ. Sawiecki ŭrad trymajecca wyklučna tolki punktaŭ Ryžskaha dahaworu.

Z zahranicy.

Francyja Uznaŭleńnie francuska-radawych pierehaworaŭ. Hetymi dniami nanowa pačynajucca francuska-radawyja pierehawory. Zahraničnyja hazety nakazujuć, što raniejšyja pierahawory byli pierarwany ŭ lipni sioleta z taje pryčyny, sto radawaja delehacyja admowiłasia zhadzicca na staćciu, jakaja najwyhadniej dla Francyi raźwiazała pytańnie ab daŭhoch Rasiei. Pawodle henaje staćci ŭsiakaja wyhadniejšaja zhoda ab likwidacyi daŭhoŭ Rasiei, zroblenaja radawym uradam z inšymi haspadarstwami, aŭtamatyčna pašyrałasia-b i na francuskich ułaśnikaŭ rasiejskich papieraŭ. Francuskaja delehacyja mieła ŭražańnie, što radawy ŭrad, nie zhadžajučysia na hetaju staćciu chacieŭ pakinuć za saboj swabodu dziejańnia pry pierahaworach z Złučanymi Haspadarstwami i Anhlijaj.

Pierad pierarywam pierahaworaŭ radawaja delehacyja zaprapanawała płacić u praciahu 52 hadoŭ pa 60 mil. załatych frankaŭ abo pa 50 mil. u hod u praciahu 62-ch hadoŭ, pry ŭmowie, što radawamu ŭradu budzie dadziena daŭhasročnaja pazyka 225 mil. dalaraŭ, a paimienna: 75 mil. hatoŭkaju, a 150 mil. tawarami na pawier. Dalej radawy ŭrad hatoŭ byŭ pryniać zabawiazańnie zrabić z Francyjaj handlowaju ŭmowu, padobnuju niamiecka-radawaj. Na hetuju prapazycyju francuskaja delehacyja nie zhadziłasia i ad siabie zaprapanawała płacić pa 82 miljony frankaŭ u praciahu 60 hadoŭ. Pazyku radawamu ŭradu dać hatoŭkaj Francuzy ličyli niemahčymaj.

R. R. S. S. **Prajekt dahaworu SRSR—Tureččyna — Persyja — Afhanistan.** Turecki ministar zahraničnych sprawaŭ Teŭfik-Rudy-Bej jedzie ŭ Adesu, kab pabačycca z Čyčerynam. Padarožža jahonaje stałasia na prośbu Čyčeryna. U Adesie majuć być pierahawory ŭ sprawie dahaworu pamiž SRSR, Tureččynaju, Persyjaj i Afhanistanam.

Pierehawory Bałtyckich dziaržaŭ z Sawietami. Z Ryhi danosiać, što 9.XI s. h. u Ryzie, Reŭli i Helsingforsie pačalisia pierehawory z dyplomatyčnymi pradstaŭnikami Sawietaŭ u sprawie dahaworaŭ ab nienapadańni. Wyniki pierehaworaŭ pakul što niaznanyja.

Z Wilni.

Sumnaje źjawišča. Na padstawie zroblenych dośledaŭ lik dziaciej u pačatkawych škołach m Wilni, chwarejučych na suchofy stanowić 7,6 prac. ahulnaha liku dziaciej. Z pryčyny nieadpawiednaha lakarskaha dahladu, z hetaha liku lečycca tolki 1 proc.

Kanfiskaty. Dn. 9 h. m. administracyjnymi ŭładami Skanfiskawany Nr. 128 litoŭskaj haz. „Vilniaus Aidas" za zmiaščeńnie artykułu p. z. „Amnestyja".

Skanfiskawany tak-ža Nr. 46 „Kelias" za źmiašč. art. „Treba ruchacca".

Ceny ŭ Wilni ŭ apošnim tydni. Za 100 kilohramaŭ žyta 44 zł., aŭsa — 38, jačmienia — 39, 1 kil. pšonnaj muki — 1 zł.

Za 1 kil. miasa wałowaha — 1.50, cialacina — 2.00, baraniny — 1.50, świniny — 2.50, husia — 7 zł., kačka 5 zł., sałanina — 4-4,60.

Masła niesalonaje — 7-7.40, salonaje 5-5.50, 10 štuk jajak 2.20-2.30.

Sažań sasnowych droŭ 120 zł., biarozawych 160 zł.

Naša Pošta.

Chadanionku J. sa Stalicy: Usie Wašyja piśmy my atrymali, dziakujem, što nas nie zabywajecie; hazetu Wam i na prysłanyja adrasy pasyłajem.

Małacionku z pad Kaścianiewič: Karespandencyi Wašaj ab złodziejach, što pakrali miod, nie nadrukujem, bo jana napisana nie pabiełarusku i niama Wašaha adrasu.

Žykiewiču F. z Sialawič: Piśmo atrymali, dziakujem za spačućcio.

Plechtan M. sa Škuncikaŭ: duža Wam dziakujem za zahadki, patrochu nikatoryja budziem źmiaščać.

Warona J. z pad Miažewičaŭ: Piśmo atrymali, prośbu spaŭniajem.

Świadomaj Helenie z Malewa: Piśmo atrymali, z 1.XII pierastaniem Wam pasyłać hazetu.

„Hetamu" ŭ Bieraście. Piśmo atrymali; pawiedamlajem, što ŭ Berezie-Kartuskaj, jak my čuli, załožany hurtok „Biel. Inst. Hasp. i Kultry", jaki maje na mecie arhanizacyju bibliatek. treba tolki, kab miajscowyja siły enerhična za heta ŭzialisia.

Chmielnickamu W. z Padjelcaŭ: Piśmo atrymali, prośbu spaŭniajem.

Biełarusu z pad Žodzišak: Piśmo atrymali, dziakujem za adrasy.

Tišuku M. z Hojkaŭščyny: Piśmo atrymali, prośbu spaŭniajem; za adrasy dziakujem.

Takomu Samomu z pad Harmanawič: Atrymali, nadrukujem, hazetu pasyłajem. Raniejšych wašych piśmaŭ nie atrymliwali.

Niedalokamu z pad Porazawa: Atrymali, nadrukujem, „B. Krynicu" Wam pasyłajem. A na inšyja dwa adrasy choć i pasyłajem, ale my nia peŭnyja, ci chto ich atrymaje, bo wy nie pakazali wiosak.

B. Prabuda z pad Jodaŭ: Atrymali, nadrukujem.

Nieciarpliwamu z pad Rużany: Atrymali, skaryst.

J. Marozu ŭ Amerycy: 2 dalary atrymali, prośbu spaŭniajem. Budziem Wam duža ŭdziačny, kali Wy pryšlicio nam adrasy Wašych znajomych, jakim možna budzie pasyłać „Biel. Krynicu" na probu.

Staromu Załataru z pad Pahosta: atrymali, skaryst

A. Špaku z Miadźwiedzič: Za zahadki dziakujem. Adkaz na pytańnie pryšlom poštaj.

H. Leŭčyku: Atrymali, dziakujem, karystajem.

Paŭluku Ciapierašniamu z pad Nawahradku: Atrymali, karystajem.

S. Ojža z pad Nawajelni; Z wieršu skaryst., dziakujem.

Janku Kisłamu z pad Słonima: Atrymali, karystajem.

A. Skobzakasewiču z pad Wojstama: Wierš na česć „Krynicy" pastarajemsia paprawiŭšy źmiaścić, choć heta budzie ciažka, bo forma słabaja.

Šachcioru: Wieršy Wašy atrymali, pastarajemsia skarystać z ich.

J. Kon—č z pad Drui: Atrymali, nadrukujem.

J. Mažejku z Jasiukoŭ: Achwotna Wam pasyłajem našu hazetu. Čytajcie sami i inšych zaachwočwajcie čytać i wypiswać. Hazetu „Niezaležny Orač" ani čytać ani wypisywać nia radzim Wam. Heta nia naša hazeta i da dabra jana nie dawiadzie. My pawinny ćwiorda bačanić swaich prawoŭ, ale pawinny my i Boha mieć u sercy, a „Niez. Orač" ničoha nie pryznaje, dy-j nia wiedama za kaho jon staić. Taja karowa, što mocna rykaje, — mała małaka daje. A na čale hetaj hazety staić S. Wajawodzki, jaki padčas wybaraŭ zahaniaŭ biełarusaŭ u „Wyzwalenie", a ciapier starajecca pakazać, što jon u inšy bok zakirawaŭ ahłobli, ale heta ŭsio adno licha. Prad hetym caławiekam i prad jaho rabotaj praścierahajem Was.

J. Sinko z pad Warapajewa: Takoj knižki, jakoj Wy prosicie, nia majem. Ale kali znojdziem, dyk pryšlom.

Sielaninu z Šawuroŭ z pad Brasławа: Atrymali, skarystajem. Pišycie bolš, ale ab pawažniejšych sprawach.

M. Čarwiakowu ŭ Reŭli: Prośbu Wašu spaŭniajem.

Prachodžamu z pad Harmanawič: Atrymali, karyst.

A. Šyšku z Telechanaŭ: Atrymali, skarystajem, prośbu spoŭnili, nie zabywajcie nb nas.

M. Taranda z pad Baranawič: Atrymali, skarystajem

Aleksandru R. z Klecka: Pisulku atrymali, hazetu pašlom.

Jankowiču W. z Waŭkałaty: Piśmo atrymali, za adrasy dziakujem, hazetu na probu pašlom.

Johaniewiču J. z Waŭkałaty: Piśmo atrymali, prośbu spaŭniajem.

Tomku J. z Mikałajewa: Piśmo atrymali, hazetu pašlom.

Babaryko B.: Piśmo atrymali, za adrasy dziakujem, hazetu na probu pašlom.

Atrymali ad: Ks. S.—10 zł. Leščyka P. z Raniewič —5 zł. Maleckaha F. z Lipnicy, Taraškiewiča B. z Waršawy, Šemiota — pa 2 zł. Kazłoŭskaha z Wilni, pastar. P. P. z Mior Siemaškiewiča F. z Łakcian — pa 1 zł.

Wyjšaŭ z druku i pradajecca Biełaruski Kalendar „Krynica" na 1927 hod. Kalendar wyjšaŭ łacinskimi („polskimi") litarami. Kalendar „Krynica" maje charošy cikaŭny źmiest.

Cana za 1 ekz. 85 hrošaŭ, z pierasyłkaj 95 hr., za dwa kalendary z pierasyłkaj 1 zał. 85 hr., za 3 kal. ź pierasyłkaj — 2 zał. 70 hr., za 4 kal. ź pierasyłkaj — 3 zał. 70 hr.; wypisujučy 1 abo 2 štuki kalendara, hrošy možna pasyłać paštowymi markami.

Chto wypisuje nia mieniej 5-ch kalendaroŭ, toj za pierasyłku nia płacić i jamu pasyłajucca kalendary pasyłkaj upisanaj (zakaznoj, poleconaj).

Chto kuplaje nia mieniaj 10-ch kalendaroŭ, tamu dajecca ustupka 20 prac. (na załatoŭcy 20 hr.), ale za pierasyłku jon płacie. Upisanaja (zakaznaja, polecona) pierasyłka ad 10 da 14 kalendaroŭ kaštuje 70 hr. ad 15 da 70 kal. kaštuje 1 zał. 50 hr. Pierasyłka nakładnoj płataj („za pobraniem") na 40 hr. daražej.

Chto kuplaje nia mieniej 20 kalendaroŭ, tamu dajecca spusk (ustupka) 30 proc. i naahuł kniharniam i handlarom kniharni dajecca spusk 30 proc.

Hałoŭny skład: Wilnia, Zarečča, wul. Krywoje Koła, № 21—3, J. Stankiewič (Wilno, Zarzecze, ul. Krzywe Koło 21, m. 3). Apráča taho možna wypisawać praz Redakcyju „Biełaruskaj Krynicy" i z Biełaruskaj Kniharni „Krynica", Wilnia, Zawalnaja 7.

Redaktar-wydawiec T. Wojciechowič. Biełaruskaja Drukarnia im. Fr. Skaryny. Wilnia, Ludwisarskaja 1